

ვლადიმერ (ლადო) პაპავა – 70

გამოჩენილ ქართველ მეცნიერს, პედაგოგს, სახელმწიფო და საზოგადო მოღვაწეს, სახელმწიფო პრემიის ლაურეატს, საქართველოს მეცნიერებათა აკადემიის აკადემიკოს-მდივანს, თსუ პროფესორს, პაატა გუგუშვილის სახელობის ეკონომიკის ინსტიტუტის მთავარ მეცნიერ თანამშრომელს, ეკონომიკის მეცნიერებათა დოქტორს, აკადემიკოს ვლადიმერ (ლადო) პაპავას დაბადებიდან 70 და სამეცნიერო-პედაგოგიური მოღვაწეობის 50 წელი შეუსრულდა.

თსუ პაატა გუგუშვილის ეკონომიკის ინსტიტუტი გულმხურვალედ ულოცავს ბატონ ვლადიმერს ამ ღირსშესანიშნავ თარიღს და შემდგომ წარმატებებს უსურვებს!

ვლადიმერ (ლადო) პაპავა დაიბადა 1955 წლის 25 მარტს თბილისში, პედაგოგების ოჯახში.

1972 წელს ოქროს მედალზე დაამთავრა თბილისის მე-15 საშუალო სკოლა.

1972 წელს ჩაირიცხა თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტში ეკონომიკური კიბერნეტიკის სპეციალობით, რომლის სრული კურსიც წარჩინებით დაამთავრა 1977 წელს.

1982 წელს წარმატებით დაიცვა საკანდიდატო დისერტაცია (მოსკოვში, სსრკ მეცნიერებათა აკადემიის ცენტრალურ ეკონომიკურ-მათემატიკურ ინსტიტუტში), 1989 წელს კი – სადოქტორო დისერტაცია.

ვლადიმერ პაპავა 1991 წლიდან ეწევა დიდ სამეცნიერო, სახელმწიფო და საზოგადოებრივ მოღვაწეობას. იგი 1991-1996 წლებში იყო საქართველოს მეცნიერებათა აკადემიის პაატა გუგუშვილის სახელობის ეკონომიკის ინსტიტუტის დირექტორი; 1994-2000 წლებში - საქართველოს ეკონომიკის მინისტრი, ხოლო 2004-2008 წლებში - საქართველოს პარლამენტის წევრი. 1997 წლიდან არის საქართველოს მეცნიერებათა აკადემიის წევრ-კორესპონდენტი, 2013 წლიდან აკადემიის ნამდვილი წევრი. იგი არის საქართველოს განათლების სამინისტროს რესპუბლიკური პრემიის (1987), მეცნიერებისა და ტექნიკის დარგში საქართველოს სახელმწიფო პრემიის (2004) და საქართველოს მეცნიერებათა ეროვნული აკადემიის ფილიპე გოგიჩაი-

შვილის სახელობის პრემიის (2008) ლაურეატი. ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის სამეცნიერო და სასწავლო პროცესის განვითარებაში შეტანილი წვლილისთვის ვლადიმერ პაპავა ივანე ჯავახიშვილის სახელობის მედლით დაჯილდოვდა (2022).

ვლადიმერ პაპავა ეწევა ნაყოფიერ საზოგადოებრივ, სამეცნიერო-კვლევით და პედაგოგიურ მოღვაწეობას.

ვლადიმერ პაპავა არის ავტორი 500-ზე მეტი სამეცნიერო ნაშრომისა, რომლებიც ეძღვნება თეორიული ეკონომიკის, ეკონომიკური განვითარების, ეკონომიკის მათემატიკური მოდელირების, მაკროეკონომიკის, ეკონომიკის პოსტკომუნისტური ტრანსფორმაციის, საქართველოსა და კავკასიის ეკონომიკურ პრობლემებს. მათგან აღსანიშნავია: *პოსტკომუნისტური კაპიტალიზმის პოლიტიკური ეკონომია და საქართველოს ეკონომიკა*. თბილისი, „პდპ“, 2002; *Necroeconomics: The Political Economy of Post-Communist Capitalism*. New York, iUniverse, 2005; *The Central Caucasus: Essays on Geopolitical Economy*. Stockholm, CA&CC Press, 2006 (თანაავტორი ელდარ ისმაილოვი); *ცენტრალური კავკასია (გეოპოლიტიკური ნარკვევი)*. თბილისი, „სიახლე“, 2009; *ნეკროეკონომიკის ზომბირება (გლობალური ფინანსურ-ეკონომიკური კრიზისის ზეგავლენა შავი ზღვის რეგიონის ქვეყნებზე)*. თბილისი, „პაატა გუგუშვილის ეკონომიკის ინსტიტუტის გამომცემლობა“, 2010; *Economic Reforms in Post-Communist Georgia: Twenty Years After*. New York, Nova Science Publishers, 2013; *Laffer-Keynesian Synthesis and Macroeconomic Equilibrium*. New York, Nova Science Publishers, 2014 (თანაავტორი იური ანანიაშვილი); *არატრადიციული ეკონომიკის: მეთოდოლოგია და მეთოდისა*. თბილისი, „ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის გამომცემლობა“, „პაატა გუგუშვილის ეკონომიკის ინსტიტუტის გამომცემლობა“, 2020; *Becoming European: Challenges for Georgia in the Twenty-First Century*. Bloomington, iUniverse, 2020; *From Retroeconomics to Sanctionomics: Essays on Unconventional Economics*. Bloomington, IN, iUniverse, 2024.

აკადემიკოს **ვლადიმერ პაპავას** მეცნიერული სიახლეებიდან შეიძლება აღინიშნოს: დაასაბუთა, რომ სახელმწიფოს ეკონომიკური უნარი არის წარმოების მეხუთე ფაქტორი, ხოლო ირიბი გადასახადები - შესაბამისი ფაქტორული შემოსავალი. (ქართველი მეცნიერის ეს შედეგი ასახულია "გამოყენებითი ეკონომიკის" ცნობილ ბრიტანულ სახელმძღვანელოში, რითაც აღიარებულია მისი წვლილი ზოგადად ეკონომიკური მეცნიერების თეორიული საფუძვლების განვითარებაში); ჩამოაყალიბა ნეკროეკონომიკის თეორია, როგორც პოსტკომუნისტური კაპიტალიზმის პოლიტიკონომიის საფუძველი, ასევე - რეტროეკონომიკის თეორია, ჩრდილოვანი პოლიტიკონომიის საფუძვლები (ნოდარ ხადურთან ერთად), საბაზრო თანასწორობის დოქტრინა, მილსადენების ჰარმონიზაციის კონცეფცია (მიხეილ თოქმაზიშვილთან ერთად); გამოყო და დაასაბუთა ადამიანის ახალი ტიპების არსებობა ეკონომიკაში - ჰომო ტრანსფორმატიკუსი და ჰომბი ეკონომიკუსი (მათგან პირველი პოსტკომუნისტური ტრანსფორმაციის პროცესში მყოფი ეკონომიკის, ხოლო მეორე ჰომბი ეკონომიკის მთავარი შემოქმედია), შემოიღო ნაწილობრივ პროდუქტიული მატრიცის ცნება, ინფლაციის გაზომვის არატრადიციული მაჩვენებლები და მისი კომპლექსური თარგმთერების რეჟიმი (ვახტანგ ჭარაიასთან ერთად); განავითარა ეკონომიკის ზომბირების თეორია (ერთმანეთისაგან გამიჯნა ორთოდოქსული და ჰეტეროდოქსული ზომბი ეკონომიკა); შექმნა გადასახადების გარეშე ეკონომიკის მოდელი, საგადასახადო კორუფციის ინდექსები, სანქციონომიკის თეორიის საფუძ-

ვლები; ააგო ლაფერის ეფექტის ამსახველი ახალი მრუდები, ეკონომიკური ზრდის მაჩვენებლები მკვეთრი ზრდის ეფექტის ზეგავლენის გამორიცხვის გზით; საფუძველი ჩაუყარა ლაფერ-კეინზიანურ სინთეზს (შემდგომში განავითარა იური ანანიაშვილთან ერთად); შეიმუშავა (ელდარ ისმაილოვთან ერთად) ცენტრალური კავკასიისა (ცენტრალურ კავკასიას ქმნის აზერბაიჯანი, საქართველო და სომხეთი, ხოლო სამხრეთ კავკასია აერთიანებს თურქეთის ჩრდილო-აღმოსავლეთ და ირანის ჩრდილო-დასავლეთ რეგიონებს, რომელთაგან პირველი ეთნიკური ქართველებით, ხოლო მეორე ეთნიკური აზერბაიჯანელებითაა დასახლებული) და ცენტრალური კავკაზიის (ამ რეგიონს ქმნის ცენტრალური აზიის და ცენტრალური კავკასიის ქვეყნები) გეოპოლიტიკური და გეოეკონომიკური კონცეფციები. მისი ნაშრომები გამოქვეყნებულია ქართულ, ინგლისურ, რუსულ, ფრანგულ, გერმანულ, ჩინურ, არაბულ, აზერბაიჯანულ, ჩეხურ და უკრაინულ ენებზე.

ვლადიმერ პაპავას ხელმძღვანელობით 10 ასპირანტს მიენიჭა ეკონომიკურ მეცნიერებათა კანდიდატის სამეცნიერო ხარისხი, ხოლო 2 დოქტორანტს - ეკონომიკის დოქტორის ხარისხი.

აკადემიკოს **ვლადიმერ პაპავა** 2013-2016 წლებში იყო ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის რექტორი. 2023 წლიდან ის არის საქართველოს მეცნიერებათა ეროვნული აკადემიის აკადემიკოს-მდივანი, ასევე ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ეკონომიკისა და ბიზნესის ფაკულტეტის პროფესორი. არის თსუ პაატა გუგუშვილის სახელობის ეკონომიკის ინსტიტუტის მთავარი მეცნიერი თანამშრომელი, რონდელის ფონდის - საქართველოს სტრატეგიისა და საერთაშორისო ურთიერთობათა კვლევის ფონდის უფროსი მკვლევარი.

ვლადიმერ პაპავას, როგორც საქართველოს საკონსტიტუციო კომისიის წევრს ხელი აქვს მოწერილი საქართველოს კონსტიტუციაზე, რომელიც 1995 წელს იქნა მიღებული.

აკადემიკოსი **ვლადიმერ პაპავა** ეწევა მრავალმხრივ საზოგადოებრივ საქმიანობას. იგი ყოველთვის ეხმიანება ქვეყანაში არსებულ საჭირბოროტო პრობლემებს, ეკუთვნის უამრავი სატელევიზიო, რადიო თუ საგაზეთო ინტერვიუ, არის საერთაშორისო თუ ეროვნული მაღალრეიტინგული სამეცნიერო ჟურნალებისა და სანეცნიერო კრებულების კოლეგიათა წევრი და ა. შ.

აკადემიკოს **ვლადიმერ პაპავა** საქმიანობის შესახებ გამოცემულია ორი წიგნი: Greer N. P. (ed.). *Vladimer Papava*. Beau Bassin, Patho Publishing, 2012; Russell J., Cohn R. *Vladimer Papava*. Edinburgh, LENNEX Corp, 2012.

თსუ პაატა გუგუშვილის ეკონომიკის ინსტიტუტი კიდევ ერთხელს ულოცავს აკადემიკოს **ვლადიმერ პაპავას** დაბადებიდან 70 და სამეცნიერო-პედაგოგიური მოღვაწეობის 50 წელს და წარმატებებს უსურვებს მის მრავალმხრივ და ნაყოფიერ საქმიანობაში!